

A Nemzeti Pedagógus Kar véleménye és javaslatai az oktatási rendszer egyes területeihez

A Nemzeti Pedagógus Kar 2021. szeptember 22-23-án tartotta Országos Küldöttgyűlését. A rendezvényen a küldöttek hat szekcióban tartottak megbeszélést, amely alapján a szekcióvezetők összegezték az elmondott véleményeket és javaslatokat. Ezekből készült el a következő összefoglaló. A szekcióvezetők által ismertetett anyagot a küldöttek egyhangú szavazással támogatták és fogadták el.

Két témát azonban mindenképpen ki kell emelni.

A. Pedagógushiány – pedagógusbér

A Nemzeti Pedagógus Kar az elmúlt években folyamatosan tapasztalja érzékeli, illetve a rendelkezésre álló adatok alapján tudatában van, hogy a következő években a már most is jelentkező pedagógushiány nagy mértékben emelkedni fog. A számszerű tények szerint évente több mint 6000 pedagógus vonul öregségi nyugdíjba, miközben a pedagógusképzésben résztvevők, a pályán lehelyezkedők, és az első kötelező vizsgát teljesítők száma alig több mint 2000 fő. Emellett számolni kell a nők 40 éves munkaviszony betöltése utáni még korábbi nyugdíjazásával, illetve a 60 év felett engedélyezhető részmunkaidős foglalkoztatással is. És nem kizárható sajnos - a fiatalabb korosztály esetén - az egyre gyakoribb pályaelhagyás.

Mindezek egyértelműen összefüggésbe hozhatók a pedagógusbérek jelenlegi helyzetével.

Már korábban is jeleztük, hogy a pedagógusbérek nem szakadhatnak el a társadalmi standardoktól (minimálbér, garantált bérminimum, diplomás átlagbér), mert akkor nem beszélhetünk kiszámítható életpályáról. Tehát egyértelmű, hogy a pedagógusbéreket rendezni kell annak érdekében, hogy:

- a pályán levők az intézményekben ellátandó feladataikra tudjanak koncentrálni, a tananyag átadása, a képességek fejlesztése, a készségek kialakítása mellett legyen erejük közösséget építeni,
- ne legyenek a fiatal pedagógusok közül egyre többen pályaelhagyók,
- vonzóbb legyen a pedagógus hivatás,
- a pedagógusképzésben résztvevők végzettségüknek megfelelő intézményekben helyezkedjenek el, és maradjanak is pedagógusok.

B. Pedagógusminősítés, tanfelügyelet

Mindenképpen át kell gondolni, felmérést kell végezni arról, hogy a jelenlegi rendszer működése során a pedagógusok mennyire érzik azt, hogy a minősítés és a tanfelügyelet hozzájárul a munkájuk hatékonyságának növeléséhez.

Közeleg az időpont ahhoz, amikor a pedagógus II-be minősítő kötelező eljárás a végéhez ér. Egészen biztosan lesznek olyan pedagógusok (elsősorban az idősebb generációból, közel a nyugdíjhoz), akik nem teljesítik ezt a kötelezettséget. Furcsa kettősség alakulhat ki, amennyiben el kell hagyniuk a pályát. Ugyanis a szakképzésben taníthatnának tovább, míg gimnáziumban és általános iskolába nem. Végig kell tehát gondolni, hogy milyen alternatívák lehetnek ebben a helyzetben.

Ezek után pedig következnek a szekciók összefoglalói.

I. Óvoda

Szekcióvezető: Nagyné Szabó Etelka

Cél: az elmúlt nevelési év tapasztalatainak összegzése, javaslatok megfogalmazása az óvodákat érintő problémák enyhítése érdekében

1. Az óvodapedagógus hiány problémája
(országos körkép, az óvodapedagógusok helyettesítésének lehetőségei, tapasztalatai, a pályakezdő pedagógusok segítése, nyugdíjasok foglalkoztatása, bérrendezés, a minőségi munka megbecsülése stb.)
2. Az óvodapedagógus képzés, továbbképzés megújítása
(felvételi könnyítése, ösztöndíj bevezetése, a főiskolai hallgatók gyakorlati, módszertani képzésének megújítása, új továbbképzési formák, témák lehetőségei stb.)
3. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek személyi feltételeinek javítása
(pszichológus biztosítása, BTMN-es, SNI-s gyermekek ellátása, szakértői vizsgálatok problémája, integrációs pótlék stb.)
4. A pandémiás helyzet okozta nehézségek, lehetőségek, fejlesztendő területek
(óvodák IKT eszközeinek fejlesztése, továbbképzések, tartalmi fejlesztések)
5. A tankötelezettséggel kapcsolatos törvény módosításának tapasztalatai (Nkt. 45. § (2))
(szülők, pedagógusok hozzáállása, létszámok alakulása, felmentések száma stb.)

1. Az óvodapedagógus hiány problémája

A bérek rendezése nélkül bármilyen motivációs rendszer kudarcra van ítélve! Amíg segédmunkásként 2-3x-os bért kap egy fiatal, addig akármilyen jó pedagógus lenne, nem tudjuk a pályán tartani!

Ezért továbbra is javasoljuk a bérek a versenyszféra diplomás béréhez való igazítását, a vetítési alap kimozdítását, valamint a minőségi /többletmunka elismerésének lehetőségét, melynek összegével az intézmény vezetője rendelkezhetne.

A bérek, pótlékok rendezésénél fontos, hogy az óvodai dolgozók ne kapjanak kevesebb illetményt, mint a bölcsődei dolgozók, mert ez is feszültséghez vezet főként a közös fenntartású óvoda-bölcsőde intézményekben.

Az óvodai dolgozók életfeltételeinek javításához, a pályán való megtartásához szükség lenne különféle **béren kívüli juttatásra** minden óvodában, ezek egységesítésére országosan. (pl. cafetéria, munkaruha, lakhatási támogatás) Az eltérő juttatások már most is nagy feszültséget okoznak az óvodák között, sokan e miatt mennek akár más kerületbe, másik településre.

Az óvodapedagógusok, óvodai dolgozók nagyobb megbecsülése érdekében szeretnénk, a **Brunszvik Teréz díj számának emelését**.

Hosszútávon fontosnak tartjuk annak erősítését, hogy az óvodában egész napos nevelés folyik, aminek elengedhetetlen feltétele az óvodapedagógus! Ezért a **nevelést segítő alkalmazottak óvodapedagógus helyett való alkalmazása csak átmeneti, a pedagógushiány ideiglenes megoldása lehet**. A fenntartók gazdálkodását segítené, ha a pedagógus álláshelyre ideiglenesen alkalmazott **pedagógiai asszisztens bére államilag finanszírozott lenne, a meglévő óvodapedagógus bérkeret terhére**.

A harmadéves óvodapedagógus hallgatók alkalmazása is enyhítené a pedagógus hiányt, a gyakornoki idejük is rövidebb lehetne.

A nyugdíjas óvodapedagógusok alkalmazására is legyen lehetőség közalkalmazotti jogviszonyban az óvodapedagógus hiány átmeneti kezelésére.

Szeretnénk a közeljövőben az Önkormányzatok Országos Szövetségének képviselőjével konzultálni az óvodák munkájának elismertetésével kapcsolatos lehetőségekről.

2. Az óvodapedagógus képzés, továbbképzés megújítása

Fontos a pedagógiai asszisztensek képzése. Ők segíteni tudják az egyre növekvő különleges bánásmódot igénylő, még SNI státuszt nem kapó, a BTMN-es gyermekkel való foglalkozást. Ahogy a dajka minden csoporthoz jár, úgy **csoportonként lenne szükség a pedagógiai asszisztensekre, valamint óvodánként vagy meghatározott SNI, BTMN létszám alapján fejlesztő szakemberre!**

Időszerű az pedagógusképzés átalakítása, a szakmai **gyakorlat megemlése hallgatók módszertani ismereteinek bővítése**.

Nagyon motiváló lenne az ösztöndíj óvodai hallgatókra való kiterjesztése.

Az óvodák szintjén a gyakornokokat támogató mentorok szakmai munkájának anyagi természetű elismerése nincs szabályozva. Rendszerint ezt a munkát kollégáink a szabadidejükben, elhivatottságból végzik. A gyakornokok sikeres vizsgatételéhez, a szakma megszerettetéséhez ösztönző hatású lenne **mentori pótlék bevezetése**.

A továbbképzésre fordítandó összeg legyen újra része a normatív állami finanszírozásnak, hiszen az ingyenes továbbképzések nagyon tartalmaznak a POK-ok részéről, de nem pótolják a tényleges munkához szükséges szakképesítéseket, esetleges szakvizsgák képzéseket. Ezeknek az összege félévenként óriási terhet ró a pedagógusokra. Szükség lenne az óvodáknál a logopédusokra, mozgásterapeutákra (TSMT, SZIT), gyógypedagógusokra, ezeknek a képzési ideje 4-6 félév, nagyon magas költséggel.

Ez irányban szakvizsgázott pedagógusok kaphatnának pl. integrációs pótlékot.

Az intézményekben több fejlesztő szakemberre lenne szükség. Fontos lenne a fiatalok pályaválasztásánál az erre történő motivációra. Pedagógiai asszisztens nem helyettesíti a gyógypedagógus, konduktor stb. szakértelmét.

3. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek személyi feltételeinek javítása

További javaslatot fogalmaztunk meg az SNI-s és a BTMN-es gyermekek óvodai integrált ellátásával kapcsolatban. A továbbképzések finanszírozása mellett szükség lenne a korai fejlesztés érdekében a **védőnőkkel, gyermekorvosokkal való szorosabb együttműködésre**, a szakértői vizsgálat mielőbbi lefolytatására, a szakértői bizottság véleményének mielőbbi elkészítésére, mert a gyermekek szenzitív életszakaszában nem kapják meg azokat a fejlesztéseket, amellyel a zökkenőmentes iskolakezdést biztosítani lehetne. Az integrálás feltételei sok esetben hiányoznak az intézményekben, ezáltal sérül a gyermekek érdeke. Az óvodai dolgozók felkészítése is hiányos erre a területre. Sokat segítené a sajátos nevelési igényű és a BTMN-es gyermekek integrálása és inkluzív nevelése tekintetében a **csoportonkénti 1 fő pedagógiai asszisztens álláshelyek biztosítása, finanszírozása**.

Jogszabályok nem írnak elő keretszámokat, de fontos lenne **maximalizálni a különleges bánásmódot igénylő gyermekek számát**, hiszen ez szolgálná minden gyermek érdekét. (csoportonként max. 3 fő SNI, aki kettőnek számít, vagy 2 fő aki 3 főnek számít)

Méltányosnak tartanánk, ha a **BTMN-es gyermek is 2 főnek számítana**, hiszen ők sok esetben több feladatot jelentenek az óvodapedagógusnak, mint a testi fogyatékossgal élők. Számukra is legyen biztosítva **óvodán belül** a problémának megfelelő szakember.

Az SNI-s gyermekek számára biztosítani kell a megfelelő feltételeket, tisztázni az integráció, szegregáció lehetőségeit, és minden esetben az SNI és a csoport gyermekeinek érdekét együttesen figyelembe véve dönteni a gyermek elhelyezéséről.

Tervezzük az óvodai tagozat lehetőség szerinti többszöri konzultációit az EGYMI és a Szakszolgálat tagozatával, szakembereivel.

Üdvözljük, hogy a diabetesz-1 cukorbeteg gyermekek köznevelési intézményekbe való befogadását továbbképzésekkel és bérpótlékkal is támogatja a Kormányzat. Ennek mintájára kérnénk, hogy az SNI és BTMN-es gyermekek ellátásához hasonló segítséget biztosítsanak, **integrálást/inkluzív nevelést segítő továbbképzésekkel és bérpótlékkal!** Az SNI gyermekek is köztünk élnek, az őket nevelő pedagógusokat is megilletné a diabéteszesekhez hasonló figyelem és támogatás.

4. A pandémiás helyzet okozta nehézségek, lehetőségek, fejlesztendő területek

Az intézményvezetők, óvodapedagógusok helytállása többségében példaértékű volt. Megszervezték a rászoruló gyermekek étkeztetését, és a szülőkkel való kapcsolattartást. A megvalósítás Facebook zárt csoportokon, vagy e-mailek segítségével történt. Ötletekkel segítették a gyermekek szabad idejének tartalmas eltöltését, fejlesztési, nevelési tanácsokat adtak. Sok óvodapedagógus online tanfolyamon vett részt, vagy önképzés keretében fejlesztette digitális kompetenciáját. Az óvodák többsége a váratlan helyzet folytán megérezte, hogy szükség van a korszerű eszközök alkalmazására is. A lehetőségeket viszont korlátozta, hogy az intézményekben kevés az IKT eszköz, kisebb településen nincs is az

intézményben, az internet működése is változó minőségű, nincs informatikai szakember, rendszergazda. **Ezért szeretnénk, ha az iskolákhoz hasonló eszköze fejlesztések történének az óvodákban. Legalább csoportonként 1 laptopra lenne szükség a megfelelő kommunikáció, korszerű dokumentáció, a tanulási folyamat segítéséhez.**

Az IKT eszközöket a pedagógust foglalkoztató intézmény vásárolja meg, tartsa karban, annak tulajdonában legyen. **Informatikus segítse az intézményben dolgozók munkáját.**

5. A tankötelezettséggel kapcsolatos törvény módosításának tapasztalatai

Nkt. 45. § (2)-nek módosítása az ország óvodáiban eltérő hatással jelentkezett. Az Oktatási Hivatal többségében helyt adott a szülők kéréseinek, felmentette a gyermeket a tankötelezettség alól. Viszonylag gyorsan, zökkenőmentesen történtek az intézkedések. Az elmúlt évben több gyermek ment iskolába, kevesebb volt a felmentési kérelem. Ez azonban (főleg vidéki kistelepüléseken) gondot okozott a következő év létszámalakulásában. A hátrányos helyzetű településeken a szülők egy része az adminisztráció, a technikai eszközök hiánya miatt akkor sem kérte a gyermeke felmentését, ha az indokolt lett volna. A HH és HHH gyermekek iskolai felmentésének kérelmét az óvodák, Gyermekjóléti intézmények igyekeztek segíteni.

Továbbra is fenntartjuk azt a véleményünket, hogy szükség van a gyermekek képesség szerinti beiskolázására, az óvodapedagógusok ez irányú szakmai tapasztalataira, sok esetben technikai segítségére.

II. Általános Iskola **Szekcióvezetők: Szabó Mónika és Szabó Gyula**

Az NPK általános iskolai szekciója 49 fővel tartotta meg ülését. Szabó Mónika és Szabó Gyula elnökségi tagok vezették a programot. Mellékelt prezentáció segítségével interaktív vitaindító előadást tartottak. A kétórás program végén összegzést tartottunk, melynek főbb gondolatai a következők voltak:

1. Bérezésnél a vetítési alap legyen egyenlő a mindenkori minimálbérrel

Ez különösen fontos a bérek vásárló értékének megőrzése miatt. A várhatóan megemelkedő minimálbér feszültséget okozhat a közoktatásban, ha nem lép be új vetítési alap számítás.

2. A cafetéria elemek jogszabályok szerinti visszavezetése a közoktatásban

Fenntartók függvényében, főleg a vidéki kistelepülések élhetnének ezzel a lehetőséggel a munkaerő megtartás miatt. A köztisztviselői cafetéria elemeket javasoljuk beépíteni.

3. A NOKS –os dolgozók számának sürgős emelése a közoktatásban

A jelenlegi 250 tanuló/ 1 pedagógiai asszisztens arányt 150 tanuló/ 1 pedagógiai asszisztens arányra változtatni (ez a régi mutatószám volt).

4. **Korrigált tanulói létszám számítás megváltoztatása**

Jelenleg csak az SNI- s tanulók számítanak ebbe a kategóriába. Kérjük, hogy a régi számítást vezessék vissza és a BTM-es tanulók is kerüljenek be a számítási alapba.

5. **A kötelező óraszámok rögzítése 22 óra/hét**

Mindenképpen szűkíteni kellene a jelenlegi 22-26 óra/hét intervallumot.

6. **Minden alsó tagozatban tanító számára (nyelvtanár) legyen elérhető a digitális kultúra tantárgyi továbbképzés**

7. Több pedagógus is szeretne további szakokat felvenni, de nyelvvizsga hiánya ezt megakadályozza. El kellene tekinteni ilyen esetekben tanulmányi szerződés keretében a nyelvvizsga meglététől.

8. **Az adminisztrációs terhek**

Szinte évről-évre jelentősen növekszik az adatszolgáltatás a közoktatásban. Ma a feladatok kiadása egy internetes gombnyomás, rövid határidőkkel.

9. **A belépő elsősök szigorúbb szűrése**

Egyre jobban növekszik az SNI-s és BTM-es gyerekek aránya, ami szakszolgálati ellátást igényel.

III. **Gimnázium**

Szekcióvezetők: Dr. Vizi László Tamásné és Bedő Kornél

1. **A közoktatás szereplőinek bérezése**

- Pedagógusok bérének rendezése - a diplomás átlagbérhez igazítás.
- Tagintézményvezetői-pótlék rendezése, az előzőekben elmaradt.
- Gyakornokok átsorolásának lehetősége a minősítő vizsga időpontjához igazítottan évi két alkalom biztosításával (január, július).
- A köznevelésben dolgozók számára a végzettség szerinti jövedelmekhez kapcsolódó bérfokokzatok megállapítása. Az egységesen kínált minimálbér nem vonzó a munkavállalók számára (NOKS, technikai munkakörök, segítő személyi állomány).
- A munkavégzés mennyiségének, minőségének elismerését szolgáló differenciálási lehetőség biztosítása megfelelő anyagi háttérrel.
- Nyelvi pótlék - közismereti tárgy idegen nyelven történő oktatása esetén (két tanítási nyelvű gimnáziumok esetében).
- Kétszakos pótlék visszavezetése.
- Kiküldetés, ügyelet esetén megfelelő díjazás biztosítása (pl.: kirándulások teljeskörű felügyeletének elrendeléséhez).

- Cafeteria biztosítása.
- Pályakezdekők lakhatási feltételeinek segítése - szolgálati férőhely, lakhatási támogatás.
- Projektalapú kiegészítő díjazás lehetőségének beiktatása az oktatási feladatok megoldása során pl.: szalagavató, kirándulás, tanórán kívüli programok szervezése (anyagi elismerés/szabadnap/éves órakeretbe való beszámítás).
- Kimutatható, hogy az oktatás magasabb szintű finanszírozásának következménye a magasabb képzettség megszerzésének esélyét növeli, amely arányosan magasabb GDP-t eredményez. A gimnáziumi képzés megadja a kellő alapot az egyetemi továbbtanulásra való felkészítő munkájával - szakképzés ellensúlyozása. Egyeztetés szükséges a felsőoktatással(!).
- Területi, földrajzi eloszlás figyelembevétele mellett az esélyegyenlőség, egységesség biztosítása

2. Életpálya, várakozási idő, pályára vonzás, és pályán való megtartás

- Az életpálya-modell működéséből származó tapasztalatok, létjogosultságának vizsgálata, módosításának szükségessége.
- Pályára vonzás eszköze lehetne a Klebelsberg-ösztöndíjra való pályázatást akár már a középiskola utolsó éveire előrehozni, illetve pályán tartásért a tanárképzés befejezése után a pályán való elhelyezkedés első évére kiterjeszteni.
- A gyakornokok átsorolására lehetőséget kell adni a minősítést követő félévben (tantárgyfelosztás, oktatásszervezési kérdések miatt is).
- Minősítésnél fokozat kihagyása vagy várakozási idő csökkentése.
Pl.: mesterpedagógus előtt hat év a várakozási idő.
- Fokozatok közötti bérkülönbség növelése.
- Belső differenciálás indikátorrendszer kidolgozása vagy beépítése az életpálya-modellbe.
- A különböző fenntartású iskolák pedagógus-bérezésének egalizálása.

3. Digitális munkarend

- Digitális és online eszközökkel támogatott oktatás fogalmi és jogi szétválasztása, rendezése.
- Online munkarend alkalmazására vonatkozó szabályok kidolgozása.
- Az igazgató is rendelhessen el jogilag tisztázottan, szabályozottan digitális munkarendet, a helyi sajátosságokat szem előtt tartva.
- Munkarend áthelyezése során keletkező szombati munkanapok online oktatással való kiváltásának lehetősége.
- Pályaorientáció – tanítás nélküli munkanap, online módon történő megtartása (a tavalyi tapasztalatok szerint sokkal hatékonyabb volt, az egyetemek is jó lehetőségnek találták, gazdag programkínálat, a szülők is be tudtak kapcsolódni a tájékoztatókba)
- Megoldás a rövid hetekre – a kollégisták inkább a hiányzást és az igazolás „vadászatát” választják az egy-két napos iskolai elfoglaltság kiváltására.
- A fakultációk digitális munkarenddel való gazdagítása, ha az a programba beilleszthető.
- A végzős évfolyamok utolsó tanítási hónapjának digitális munkarendben történő megoldása - online konzultációk szervezése az egyéni felkészülést segítve.

4. Nyelvi előkészítő osztály

Lehetőség a nyelvi előkészítő osztályok 18 nyelvi órájának megbontására iskolai igény szerint két vagy akár több nyelv tanítására is alkalmassá téve az időkeretet (a Nat-ban a jogszabályi háttér kiigazítása).

5. Két tanítási nyelvű gimnáziumok érettségi vizsgái

- A történelem tantárgy érettségi vizsgája egységesítést kíván, azaz az oktatás során használt nyelvet a kimenettel, azaz az érettségi vizsga nyelvével harmonizálni kell a magyar és az egyetemes történelem tananyag esetében.
- Tapasztalat szerint az idegen nyelvű matematika dolgozat példái nehezebbek, mint a magyar nyelvű dolgozaté.

6. Tankönyv

- A Nat 2020 szerint bevezetett új tantárgyakhoz, illetve a módosított tartalmakhoz nagyon sok esetben nem készültek tankönyvek, szöveggyűjtemények, segédletek. Különösen nagy hiányt és akadályt a 8 és 6 évfolyamos gimnáziumi képzésben tapasztalunk.

7. Pedagógus-továbbképzés

- Az új tantárgyak és tartalmak magabiztos tanításához hiányoznak a tanári képzések. Ezeknek a képzéseknek olyanoknak kell lenniük, amelyek megfelelő jogosultságot biztosítanak az érintett tantárgyak tanításához, tehát végzettséget kell igazolniuk. Amennyiben már léteznek ilyen képzések, rendkívül drágák mind az iskola, mind a tanár számára.
- Pedagógus – függetlenül a rendelkezésre álló ingyenes félévek számától – újabb és újabb tanári diplomát (hiányterületen) 100%-os állami támogatással vehessen igénybe, cserébe a tanulással megegyező ideig való pályán maradás vállalásáért.
- Továbbképzések ingyenessé tétele
- NPK által (tagozatok által kidolgozott, akkreditált anyag alapján) szervezett, és elismert továbbképzések.

8. Tehetséggondozás

- A tehetséggondozás kiemelt szerepe, bővülő intézményi környezetbe illesztése, hozzárendelt humánerőforrás biztosítása.
- Csoportbontás minimális létszáma. (14 fő?)

IV. Szakképzés **Szekcióvezető: Szaszák Csaba**

1. Beiskolázás

A szakképzési ágazaton egyértelműen nőtt a 9. évfolyamosok száma, és javult az összetétele is. Sok esetben lehetett válogatni a belépő tanulók között. A szülők megértették a szakképzés 4. 0 által közvetített értékeit, előnyöket (ösztöndíj, 5 év alatt szakma+érettségi, szakirányú továbbtanulás esetén emeltszintűnek számító érettségi).

Vonzó a szakképző iskolákban a 10. évtől járó szakképzési munkaszerződés szerinti összeg. Bár ez bérfezültséget teremt a cégeknél.

2. Tanulásszervezés

A törvény nagy rugalmasságot biztosít a tanulásszervezés területén, de ennek megvalósítása nagyon nehéz az iskolákban. Bonyolulttá és nehezen adminisztrálhatóvá teszi a rendszert. (TTF, órarend) A Kréta napló nem teljes mértékben alkalmas ezen szervezési feladatok adminisztrálására. A tanulmányok beszámítása jól működik használják az iskolák. Nagyon különböző ágazatonként hogy mennyi a duális partnernél és az iskolában eltöltött idő (4+6, 5+5+, 6+4).

3. Duális partnerek

A duális partnerek nem eléggé tájékozottak az új rendszerről. Nekik elsősorban munkaerő kell. Kevés a duális képző, vannak olyan ágazatok/régiók, ahol egyáltalán nem lehet/nem tudtak kihelyezni tanulót az iskolák. Amennyiben nem lesz elég duális partner, akkor az iskolai tanműhelyekben kell megoldani a gyakorlati képzést, de ezek nem minden esetben állnak rendelkezésre. Az ágazati képzőközpontok nagyon kezdetleges stádiumban vannak még, nem látni, hogyan fognak belépni a rendszerbe. Kérdésként merült föl, hogy egyes ágazatokban a home office-os duális képzés megvalósítható-e? (Ügyvitel, informatika).

A kisebb duális partnerek nem tudják milyen felelősséggel és jogokkal jár a duális képzésben elvitt tanórák adminisztrálása és a tanuló értékelése. A Krétában levő órarend nem egyezik meg (bizonyos esetekben) a munkahelyi jelenléti ívvel, ebből lehet probléma egy ellenőrzéskor.

4. Ágazati alapképzés és vizsga

Jelenlegi formájában nem teljesíti a feladatát. Képzési időt von el szakirányú képzéstől. Nem igazán a pályaorientációról, a választásról szól. A felnőttek estén (akik tudatos szakmaválasztók) teljesen fölösleges. A vizsga nem ad használható információt a képzőhelyeknek a tanulóról.

5. Éves munkaidőkeret alkalmazása

Az oktatók törvényben előírt foglalkozás keretének alkalmazása az idei év feladata. Sok konfliktust szül, nehéz a tantárgyfelosztásban érvényesíteni. Nagyon kicsi a mozgástér, azaz kevés éves eltérés esetén is kompenzálni kell, ez sok esetben szakmaiatlan, pedagógiailag nehezen indokolható lépésekhez vezet (tanárok elég sok esetben kapnak más osztályokat, csak a számoknak való megfelelés miatt, nem számítanak egyéb szempontok).

Mivel az összes munkaidő nem nő (40ó), ezért a többlett foglalkozások az egyéb iskolai tevékenységektől veszik el az időt.

6. A Szakképzési Centrumok működése

Nagyon különböző módon oldanak meg feladatokat az SZC-k. Nagyan függ a kancellár személyétől. A SZC-k finanszírozásában szempont a minél több duális képzésben kihelyezett tanuló. Vannak ágazatok/régiók, ahol ez szinte megoldhatatlan feladat, így önhibájukon kívül kerülnek nehezebb helyzetbe. Még mindig vannak olyan centrumok, ahol a státuszváltáskor kilépett dolgozót fekete-listára teszik. Az igazán jó szakembereknek kevés a kapható bérezés.

7. Szakmai vizsgák

A kamarai delegálások nem megfelelőek, a küldött felügyelő kolléga továbbra is irányítani akar. Nehéz bizonyos szakmákban megfelelő szakembert találni, aki megfelel a feltételeknek. Ezt nehezíti, hogy bizonyos Centrumokban szabadság terhére végezhető ez a tevékenység. Gond lehet az idegennyelvi rész vizsgáztatásával, mert nincs elég nyelvet beszélő vizsgáztató.

8. Szakmás oktatók helyzete

Mivel sok órát elvisznek a cégek, ezért bizonytalan lett a szakmát oktatók helyzete a szakképző iskolákban. A cégek nem veszik föl őket, mert a náluk lévő 1-2 gyerekből nincs annyi pénz, hogy foglalkoztassa őket. Persze vannak olyan ágazatok, ahol a szakoktatók jó pénzért kimennek vállalati oktatónak. Érdekes következmény, hogy a közismeretet tanítók helyzete biztosabb, hiszen azok az órák nem vihetők el. Pedig a cél éppen a szakmás oktatók jobb megbecsülése volt.

Javaslatok:

- Érdemes lenne átgondolni a SZC-k finanszírozásánál a duális képző helyek számát befolyásoló szorzót (bizonyos ágazatok/régiók sokkal kisebb eséllyel találnak duális képzőt).
- A duális partnerek folyamatos képzése, felkészítése, informálása a feladatokról és lehetőségeikről.
- Az ágazati alapképzés rövidítése. (most a szakmai képzés elől veszi el az időt)

- A felnőttek oktatásában az ágazati alapképzés eltörlése. (ők már tudatos szakmaválasztók)
- Az oktató kollégáknak is legyen elérhető a pedagógusok számára elérhető állami elismerések (jelenleg alig van az oktatók akár évtizedes munkájáért járó díj (pl. Pedagógus Emlékérem) szerű díj))
- Az éves foglalkozási keret nagyobb toleranciával történő alkalmazása.

V. Gyógypedagógiai -és Pedagógiai Szakszolgálati szekciójának témái és javaslatai **Szekcióvezetők: Táskai Erzsébet és Bodrogai Tibor**

1. Téma felvetés

Viselkedés -és magatartásszabályozási és pszichés zavarral küzdő ép értelmű tanulók megjelenése a szegregált gyógypedagógiai intézmények ellátási körben- kapcsolatfelvétel módjai a gyermekpszichiáterekkel.

Vélemény / javaslat:

- A szekció egységesen támogatta, hogy viselkedés -és magatartásszabályozási ill. pszichés zavarral küzdő gyermekek iskolai kijelölésénél elsődlegesen a gyermek kognitív besorolását kell figyelembe venni. Nem támogatható, hogy ilyen problémákkal küzdő ép értelmű gyermeket tanulásban akadályozottak számára létrehozott szegregált intézményi típusokba helyezzenek át. Az intézménykijelölésnek ebben a formájában a gyógypedagógiai intézmény nem tud megfelelni a jogszabályban és az SNI irányelvekben meghatározottaknak, mert ~~ha~~ az intézménytípus, a legtöbb esetben, nincs felkészülve az előírt normál tantervi követelmények szerinti oktatásra, nem áll rendelkezésre-normál helyi tanterv és szakos szakember.
Fel kell hívni a befogadó intézmények figyelmét arra, hogy vizsgálják felül az alapidokumentumukban szereplő ellátható sérüléstípusokat és csak azokat szerepeltessék benne, ill. vállalják fel, melyekre szakmailag felkészültek, rendelkeznek megfelelő szakképzett oktatókkal és eszközkészletük is rendelkezésre áll.
- Azoknál a csoportoknál, ahol viselkedés -és magatartásszabályozási. ill. pszichés zavarral küzdő gyermekek tanul, létszámtól függetlenül kerüljön a csoportokba gyógypedagógiai-asszisztens vagy pedagógiai asszisztens.
- A viselkedés- és magatartásszabályozási, ill. pszichés zavarral küzdő gyermekek, tanulók integrációja esetén az intézmény létszámától függetlenül legyen igényelhető óvoda / iskolapszichológus. Az iskolapszichológus hiány leküzdésére ezekben az esetekben legyenek alkalmazhatóak a „BA” szintű képzettséggel rendelkező viselkedés elemző szakképesítésű szakemberek.

2. Téma felvetés

A tehetséggondozás szervezett keretek között - a tehetségkoordinátori pótlék jogszabályi háttérének lehetősége;

- A tehetség felismerése és gondozása nemzetgazdasági érdek, az ország fejlődésének meghatározó tényezője, előre lépési lehetőség, az átlagot meghaladó, kiemelkedő képességű emberek kinevelése és lemorzsolódást csökkentő tényező.

Mindehhez szükséges, hogy a nevelési-oktatási intézményekben tudatos tehetséggondozás valósuljon meg, megfelelő motivációval, a hozzá illő struktúrával, személyi és tárgyi feltételekkel. A jól működő intézményi tehetséggondozás irányítója a tehetségkoordinátor, akinek feladatkörébe tartozik: a tehetségazonosítással, gondozással, tehetségtanácsadással, mentorálással, együttműködéssel, pénzügyi és pályázati tevékenységgel, rendezvényszervezéssel, marketinggel összefüggő feladatok tervezése, szervezése, irányítása.

Jogszabály által nevesített tehetségkoordinátor nincs az intézményekben, a feladatkör a munkaköri leírásokban csak néhány intézményben található meg a pedagógusi vagy vezetői tevékenységek mellé rendelve.

Vélemény / javaslat:

Ahhoz, hogy az intézményekben a pedagógusok számára a tehetségkoordinátori feladatkör elismert, a vezetők által számon kérhető legyen, szükséges a jogszabályi háttér biztosítása, az intézményi organogramban való elhelyezése legalább egy munkaközösség vezetői szinten, annak jogkörével, kedvezményével és pótlékával, a funkció körül határolásával.

3. Téma felvetés

Pedagógus-továbbképzések, szakvizsgák rendszere

Vélemény / javaslat:

- A szekció fontosnak ítélte, hogy a támogatott pedagógus továbbképzések körébe kerüljenek be államilag támogatott képzési formaként a speciális terápiás képzések.
- A Köznevelési törvény, a 15/2013-EMMI rendelet a szakszolgálati dolgozók számára előírja a szakvizsga kötelezettséget. A jelenleg elérhető szakvizsgák a gyógypedagógus végzettséghez nem adnak olyan többlettudást, ismeretet, amelyet a mindennapi munkában hasznosulhatnak.

Szakvizsgás képzés szak módszertani része legyen kiváltható - a szakvizsgás képzésnek megfelelő óraszámban- speciális terápiás képzésekkel. Javaslat a támogatott terápiás képzések körére, a teljesség igénye nélkül pl.: DSZIT, Alapozó, autizmushoz kapcsolódó terápiák, Pfaffenrot, Dévény, Tunyogi módszer, speciális logopédiai terápiák, (nyelvlökéses nyelés, orrhangzós beszéd, diszfónia, dadogás terápia, nyelvi késés terápia,) Sindelar terápia, Frostig terápia, BHRG terápiák.

4. Téma felvetés

Önkéntes szolgálat a pedagógiai intézményeinkben – a pedagógiai terület hallgatóinak bevonásával;

- Külföldi jó gyakorlat, hogy minden gyermek mögött áll egy önkéntes, hazánkban is erősíteni kell ezt a tevékenységet.

Vélemény / javaslat:

- Hazai önkéntességről szóló jogszabály módosítása annak érdekében, hogy a gyógypedagógiai intézmények legyenek alkalmasak az önkéntesek fogadására, bevonására, a hazai önkéntesség megerősítésére
- Nagyon hasznos kezdeményezés lehet az önkéntes szolgálat megerősítése az nevelő - oktatás intézményekben, emellett a pedagógiai területen tanuló főiskolai hallgatók is hasznos tapasztaltot gyűjthetnének későbbi szakterületükről, ha bekapcsolódnának ebbe a tevékenységbe.
- Emellett az önkéntes szolgálat népszerűsítésére is programot kellene indítani szabályozott formában, mellyel bevonhatók lennének a pedagógia / egészségügy / szabadidő / sport / kézművesség stb. ismereteivel rendelkező aktív, támogató személyek az intézmények életébe.

5. Téma felvetés

Az EFOP 3.1.6-os projekt szakmai eredményeinek, tapasztalatainak megosztása;

Vélemény / javaslat:

Nagyon fontosnak ítéljük, hogy az EFOP 3.1.6. keretében kidolgozott és megvalósított jó gyakorlatok és eredmények megfelelő fórumokon megosztásra kerüljenek és nagyobb intézményi körben, megfelelő digitális platformokon elérhetőek lennének szélesebb körben is – pl.: a Nemzeti Köznevelési Portál felületén is.

6. Téma felvetés

Mentálhigiénés szakemberek szerepe a szakszolgálati és gyógypedagógiai intézményekben.

Probléma felvetés

- A gyógypedagógiai és a szakszolgálati intézményekben is a szakemberek a személyiségük fokozott igénybevételével dolgoznak. Az átlagosnál is nagyobb terhet viselnek a különböző fogyatékkal élő gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése, terápiája során. A gyógypedagógusok bővülő szerepköre, az egyre speciálisabb fogyatékosági formák (halmozott sérülések) megjelenése, a szülők számára nyújtott tanácsadás, mentálhigiénés támogatás, az eszközhasználat megtanítása, a családterápiás beszélgetések, a szinte 24 órás készenlét oly mértékben veszi igénybe a gyógypedagógusok személyiségét, hogy a pályán maradás érdekében szükséges lenne foglalkozni a lelki egészségük megtartásával, megerősítésével is.

Javaslat

Ennek érdekében szükséges lenne folyamatos szupervízió biztosítása, mentálhigiénés szakember bevonásával, aki elsősorban a gyógypedagógusok, pedagógiai asszisztensek, óvodapedagógusok, egyéb szakemberek, terapeuták lelki egészség-megóvását végeznék, ugyanakkor bevonható lenne a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ilyen jellegű gondozásába, valamint a szülőkkel való konzultációkba, tanácsadásokba is.

7. Téma felvetés

Pedagógiai munkát segítőik létszámának felülvizsgálata

- a. Több pedagógiai -és gyógypedagógia asszisztensre van szükség az nevelő- oktató intézményekben.

Vélemény / javaslat:

A feladatok hatékonyabb ellátása érdekében fontos lenne, ennek az alkalmazotti körnek a törvényi keretszámait növelni.

8. Téma felvetés

Gyógypedagógiai ellátás csoportlétszámainak felülvizsgálata

Vélemény / javaslat:

Szükséges lenne a csoportlétszámok fogyatékosági típusai szerint újra gondolására, a gyógypedagógia osztályokban a számított létszám alkalmazását. Egyes esetekben a maximális létszámhatárok nincsenek összhangban az ellátott gyermekek ellátásának nehézségével, mint pl.: autizmus vagy az óvodai, iskolai csoportok / osztályok értelmileg akadályozott területén. Emellett sok esetben vannak jelen a gyógypedagógiai intézmények csoportjaiban halmozottan sérültek, illetve közös csoportokban enyhe és közepes súlyos értelmi fogyatékosok.

9. Téma felvetés

Magasabb vezetői pótlékok

- A 326/2013 rendelet 2020. 07.01-én életbe lépő változásai a vezetői bérpótléokra vonatkozóan - az intézmény sajátosságaiból fakadóan- hátrányosan érintette a gyógypedagógiai intézményegységek vezetőit. A gyógypedagógiai intézmény egységekben a tanulólétszám nem egyenértékű mutatója a vezetői munka mennyiségének. Az intézményben lévő intézményegységek a gyógypedagógián belül ugyan, de nagyon eltérő szakmai önállósággal és sajátosságokkal dolgoznak és a nevelési-oktatási intézményekhez képest számtalan speciális feladat ellátását végzik. Az intézményegységek tanuló létszáma alacsonyabb, de a gyerekek sérülés specifikumából adódóan az ellátó szakemberek száma magasabb, az ellátandó szakmai koordináció több és szerteágazóbb. Emellett nagyon széleskörű az ágazati és ágazatközi együttműködés is. Javaslat, hogy ezeben az intézményegységben a

fogyatékoság típusának megfelelően számított létszám határozza meg a vezetői pótlék számításának alapját.

- **A számított létszám kérdése** - a gyógypedagógiai intézményekben, a fogyatékoság típusának megfelelően számított létszám határozza meg a magasabb vezetői pótlék mértékét;
- A **több alapfeladatot** is ellátó intézményeknél – az intézményvezetői pótlék számításánál, a szerteágazóbb feladatkör elismerése a pótlék mértékében;

Vélemény / javaslat:

- A gyógypedagógiai intézmények esetén a téma felvetésében szereplő javaslatok újbóli felvetése az oktatásirányítás felé.
- Szakszolgálatoknál a tagintézményvezető-helyettesi pótlék kérdésköre

A vezetői pótlékok rendezésekor a tagintézmény vezető helyettesek pótléka nem került rendezésre. Ez a pótlék olyan méltánytalanul alacsony maradt, hogy semmilyen módon nem fedezi a helyettesi munkakörhöz tartozó feladatok elvégzését és a ráfordított időkeretet. Ez a problémakör a köznevelés valamennyi szegmensében érinti a tagintézmény vezető helyetteseket.

10. Téma felvetés

A gyógypedagógiai pótléknak a munkaterhelés mértékének megfelelő rendezése és különleges szakértelmet igénylő bérpótlék szakszolgálati intézményekben való visszaállításának lehetősége.

- A gyógypedagógiai pótlék az elmúlt években nem követte az oktató-nevelő munka más pótlékainak emelkedését – adható „től-ig” százalékos mértékűnek, középértékre való rendezését
- A szakszolgálati terület pótlék (különleges szakértelmet igénylő pótlék) A szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013-as EMMI rendelet a szakszolgálati intézményben - a köznevelési intézményektől eltérően- különleges szakértelmet határoz meg azzal, hogy a gyermekekkel, tanulókkal való közvetlen foglalkozást szakvizsgázott pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak láthatják el (33. § (1)). Ugyanakkor a pedagógus életpálya és a bérpótlékok átalakításával megszűnt a szakszolgálati munkakörhöz tartozó, különleges szakértelmet igénylő bérpótlék és a gyógypedagógiai intézményekben lévő gyógypedagógiai pótlék sem adható a szakszolgálati gyógypedagógusainak, valamint nincs meg az osztályfőnöki pótlék lehetősége sem. Ez nem motiválja a szakembereket a szakszolgálati intézményben való elhelyezkedésre és nehezíti a humán erőforrás pótlását. A területen dolgozó kollégák nagyfokú terhelése, speciális képzettségük elismerésének hiánya indokoltá tenné ezeknek a pótlékoknak is, más pótlékokhoz hasonló rendezését, visszaállítását.

Vélemény / javaslat:

A gyógypedagógiai pótlék emelése és a szakszolgálati, különleges szakértelmet igénylő pótlék visszaállítása;

VI. Beszámoló az Alapfokú Művészetoktatás szekció munkájáról **Szekcióvezető: Kiss Zoltán**

1. Az alapfokú művészetoktatásban dolgozó pedagógusok utánpótlása. **A pedagógusképzés rendszerének módosítása**

A szekció munkáját azzal kezdte, hogy a résztvevők kifejtették véleményüket a művészetoktatásban jelentkező pedagógushiányról. Úgy látjuk, hogy a pedagógushiány visszavezethető a tanárok anyagi megbecsülésére, és nagyban befolyásolja még az a tény is, hogy a pedagógusok soknak tekintik az adminisztrációt. Visszatartó erő még a folyamatos ellenőrzés is.

Megállapítottuk, hogy nagy szükség lenne a pedagógus bérek emelésére, hogy anyagilag vonzó legyen ez a pálya. Jó lenne azt elérni, hogy a tanárok fizetése elérné a diplomás átlagbért.

Nagyon sok tanár elhagyja a pályát és nincs megfelelő utánpótlás. Az utánpótlás biztosításának érdekében jó lenne változtatni a tanárképzés rendszerén.

Felvetődött az a gondolat is, hogy szükséges-e egyetemi végzettséggel rendelkezni pl. egy zenetanárnak ahhoz, hogy a 6-8 éves tanulóknak megtanítsa az egyszerű alapszintű zeneiskolai darabokat. Meglátásunk szerint jó lenne rövidíteni a tanárképzés idejét, hogy a pedagógus- jelöltek minél hamarabb részt tudjanak venni az oktatásban.

Javaslatunk a következő: a 10 éves osztatlan tanárképzést úgy lenne érdemes felépíteni, hogy a hallgatóknak a 6. félév után legyen lehetőségük fél állásban munkába állni az iskolákban.

Az egyetem mellett végzett két éves munkát és gyakorlatot számítsuk be a gyakornoki időbe.

Az egyetem elvégzésével egy időben a hallgató – munkavállaló - pedagógus 1. minősítést tehessen.

A gyakornoki idővel kapcsolatban felvetődött az a kérdés, hogy az alapfokú művészeti iskolában a jelenlegi szabályozás szerint miért 22 óra a gyakornokok kötelező óraszám, amíg a többi iskolatípusban ez csak 20 óra.

Javasoljuk egységesíteni 20 órában a gyakornokok kötelező óraszámát.

2. A művészetoktatásban résztvevő tehetséges tanulók, „B” tagozatos tanulók tehetséggondozására fordítható óraszámok növelése

A „B” tagozatos tanulók tehetséggondozásra fordítható óraszámával kapcsolatban megállapítottuk, hogy megvan a lehetőségük az intézményeknek a tehetséggondozásra.

A helyi tantervben kell szabályozni ennek módját, a tantárgyfelosztásban pedig az erre szánt időkeretet.

3. A tanulók által fizetendő térítési díjak

Az alapfokú művészetoktatásban a tanulóknak térítési díjat kell fizetni.

Több intézményvezetőtől kaptunk visszajelzést azzal kapcsolatban, hogy jó lenne egységesíteni a térítési díj mértékének meghatározását. A művészetoktatásban 6 éves kortól 22 éves korig vehetnek részt a tanulók és a hallgatók.

A szekció úgy foglalt állást, hogy egységesíteni kellene e korosztály térítési díj számításának mértékét, ne legyen külön számítási mód a 18 éven felüliek részére. A 6-tól 22 éves korosztályig a tanulmányi átlag figyelembevételével ugyanazt a térítési díjat kelljen fizetni a tanulóknak.

4. Hang- és médiatechnikus, rendszergazda alkalmazása a művészeti iskolákban

A mai kor követelményeinek figyelembevételével feltétlenül szükséges, hogy az alapfokú művészetoktatásban növeljük a finanszírozott NOKS-os dolgozók létszámát.

Javaslatunk:

- rendszergazda AMI-ban 1-200 fő tanuló létszámgig 0,5 fő
- rendszergazda AMI-ban 200 fő tanuló létszám felett 1 fő
- hang- médiatechnikus AMI-ban 1-200 fő tanuló létszámgig 0,5 fő
- hang- és médiatechnikus AMI-ban 200 fő tanuló létszám felett 1 fő

Az iskolákban várható központosított IKT eszközök beszerzésénél, vegyék figyelembe az alapfokú művészetoktatásban dolgozó pedagógusok oktatáshoz szükséges igényeit is.

5. Az alapfokú művészetoktatás pedagógustovábbképzései

A pedagógus-továbbképzésekkel kapcsolatban felvetődött az a kérdés, hogy a továbbképzéseket olyan előadók tartsák a kollégák részére, akik tapasztalattal rendelkeznek az alapfokú művészetoktatás területén.

6. Az OH által kiírt országos tanulmányi versenyekkel kapcsolatos változtatások, észrevételek, javaslatok

Az országos tanulmányi versenyekkel kapcsolatban azt szeretnénk kérni az Oktatási Hivataltól, hogy a művészeti versenyeken, hangszeres versenyeken a zsűrinek értékelési szempontként határozzák meg, hogy a versenyen részt vett tanulók részére a döntőben az első három helyezést kötelezően kiosztani szíveskedjenek. Tekintsük a versenyt szó szerint versenynek, ahol a legjobban szereplő tanuló az első helyezett.

Budapest, 2021. október 4.

